

АНГЛОМОВНІ ГІПОНІМИ В МОВЛЕННІ

*Н. М. Алексєєва, аспірант кафедри граматики англійської мови
Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова
(Одеса, Україна)*

e-mail: natalie.m.alekseeva@gmail.com

ORCID: 0000-0001-9304-7251

Стаття присвячена дослідженню особливостей уживання гіпонімів в усному та писемному мовленні. У попередніх розвідках було виявлено загальні тенденції номінації коней та означено специфіку зазначеного підкласу власних назв. У цій розвідці увагу зосереджено на гіпонімах, зафіксованих у газетному та спортивному дискурсах, та простежено взаємозв'язок процесу творення таких мовних одиниць із їхнім подальшим уживанням у професійній та виробничій сферах. Проаналізовано вживання нікнеймів, що широко представлені в мовленнєвій практиці газетного дискурсу, слугуючи основним заміном офіційної назви легендарних коней. Також з'ясовано специфіку гіпонімів, представлених у спортивному дискурсі, що виявлена в атрактивній функції, яку виконують ці власні назви. Вони мають привертати увагу глядачів спортивних змагань, коли їх вимовляють через гучномовці по всій країні, впливати на публіку, пробуджувати зацікавлення, розважати. Цим зумовлене активне використання гри слів, звуконаслідування, оказіоналізмів. Під час аналізу гіпонімів з'ясовано, що деякі з них утворені шляхом уособлення в номінаційній одиниці актуальних політичних і соціальних явищ у суспільстві, а функціонування назв коней в усному побутовому мовленні є складником газетного та спортивного дискурсів.

Ключові слова: гіпонім, офіційний гіпонім, газетний дискурс, спортивний дискурс, нікнейм.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні специфіка використання онімів у мовленні є одним із найбільш цікавих і водночас складних завдань сучасних ономастичних досліджень. Класифікації онімів у зв'язку з дихотомією мова – мовлення засвідчені в більшості теоретичних праць, присвячених ономастиці. Науковці (В. Д. Бондалетов [2], О. В. Суперанська [5], М. І. Сюсько [6]) активно вивчають функціонування онімів у мовленні. Натомість відсутні розвідки, де досліджено експресію гіпонімів в усному та писемному мовленні, що увиразнює **актуальність** обраної проблематики.

Мета статті – аналіз особливостей функціонування онімів у різних видах мовленнєвої діяльності, а саме – усному (спортивний дискурс) та писемному (газетний дискурс) мовленні. Поставлена мета передбачає виконання таких завдань: визначити, яким гіпонімам властиве активне вживання в газетному та спортивному дискурсах; з'ясувати специфіку функціонування гіпонімів у мовленні.

Об'єктом дослідження стали гіпоніми, зафіксовані в газетному та спортивному дискурсах, **предметом** – особливості вживання гіпонімів в усному та писемному мовленні. **Джерелом** фактичного матеріалу послуговували інформаційні та аналітичні статті онлайн-видань, відео кінних перегонів із сайту «YouTube». У роботі використано описовий та функційний методи.

Результати дослідження та їх обговорення. З огляду на те, що дискурс вважають одним із найбільш складних понять сучасних досліджень, та враховуючи те, що він є багатозначним терміном, уживаним у низці гуманітарних наук, зазначимо, що в статті його розуміємо як «мовлення, занурене в життя», послуговуючись одним із трьох основних трактувань поняття, поданих у «Лінгвістичному енциклопедичному словнику» Н. Арутюнової [4, с. 136–137].

Досліджуючи творення зоонімів північно-західної України, Г. Аркушин зазначав, що «клички тварин функціонують переважно в усному побутовому мовленні, тобто для студій над ними насамперед потрібні фіксації з народного мовлення» [1]. Однак аналіз англомовних гіпонімів дає підстави не погодитися з цією думкою, що спричинено особливістю цих власних назв. Згадаємо такий парадокс: хоч офіційні гіпоніми й

закріплені на письмі, вони рівноправно функціонують як у мові, так і в мовленні – їх активно використовують у газетних статтях, під час змагань уживають коментатори. Гіпоніми за своїми характеристиками не схожі на жодний інший онімний розряд, адже офіційні назви коней сформовані не за тими принципами, що інші оніми: їхньою суттєвою відмінністю є домінантна позиція спортивної сфери, яка регулює та регламентує номінативний процес. З огляду на це, твердження мовознавця щодо провідної ролі усного побутового мовлення як основного осередку функціонування зоонімів не стосується англословних назв коней.

Як в усній, так і в писемній мовленнєвій практиці лише *перманентні* назви, тобто назви знаменитих коней-переможців усесвітньовідомих змагань, відтворюють із достатньо високою частотністю. Реєстратор імен Жокейського клубу пояснює: «клуб надає деяким назвам «перманентний» статус, тобто вони ніколи не можуть бути зареєстровані вдруге. Цього статусу надають іменам найбільш знаменитих та виграшних скакових коней, таких як *California Chrome* чи *Man o'War*» [11]. На сьогодні лише в США близько 3000 найменувань коней захищені на міжнародному рівні, що означає, що їх ніколи не можна буде використовувати повторно.

У газетному дискурсі власні назви стають основними носіями референції, адже висвітлення певної події чи теми обов'язково супроводжують означенням того, *хто* є «героєм» описуваного. Водночас власну назву вважають «порожнім знаком» (визначення О. Потебні), тобто таким, що виконує лише функцію ідентифікації і нічого не означає для пересічного читача. Лише тоді, коли цей знак з'являється в тексті, він наповнений змістом і читач сприймає інформацію, що стоїть за ним (може його зрозуміти).

У зв'язку з цим В. Ільченко зазначає, що «експресивний потенціал власних назв залежить від соціального компонента значення імені. Що відоміша власна назва, то актуальніша вона для соціуму, тим активніше використовується зі стилістичною метою і більше її “деривативні” можливості» [3, с. 7].

Уже неодноразово говорили про те, що офіційні гіпоніми мають різних «замісників» – нікнейми, прізвиська. Вони стають невід'ємним іміджевим складником назви, часто слугують знаком додаткового розрізнення коня, що уведений спільнотою. Оскільки вони не виконують вокативної функції, їх не використовують для звертання до тварин. Цікавим образним порівнянням є нікнейм коня *War Admiral – The Mighty Atom*, який придумали його прихильники і в якому відтворені зовнішні якості тварини – менший зріст (порівняно з батьком), але величезна стійкість та витривалість. Легендарний переможець Потрійної Корони *Man O'War* був не менш відомим за нікнеймом *Big Red*, у якому відображена характеристика розміру та окраски коня – шерсть тварини мала відтінки жовтого та золотого. Енергійний, жвавий, у ЗМІ *Big Red* часто зображений у нерухомій позі з поглядом у далечінь. Відомою є стаття з онлайн-видання NBC Sports, у якій нікнейм ужито вже в заголовку: «Legend Of Big Red». І далі: «Man o'War never won the Triple Crown, but staked his claim to the title of greatest horse in history» [12].

Цікаво те, що в списку «Топ-100 американських скакових коней XX століття» *Secretariat* за його скаковою кар'єрою поступається лише коневі *Man O'War*. Оскільки він теж був великим каштановим жеребцем, то й отримав той самий нікнейм *Big Red*. Коня з кличкою *Seattle Slew* не вважали особливо привабливим, коли він був лошам, і це спричинило вирізнення його схожості з мулом. Він був настільки незграбним, що отримав нікнейм *Baby Huey*, на честь популярного тоді мультиплікаційного персонажа – гігантського та наївного каченяти. Всесвітньовідомий кінь *War Emblem* став більш пізнаваним за нікнеймом *Hannibal Lecter*, яким його нагородили за звичку до кусання.

Іншими прикладами є такі офіційні назви та нікнейми: *Whirlaway* → *Mr. Longtail*, *Assault* → *The Clubfooted Comet*, *Citation* → *Big Cy*, *Affirmed* → *The Streetfighter* or *The Barroom Bully* та ін.

Зауважимо, що ресурси для творення нових кличок коней є невичерпними – це й відомі історичні постаті або телевізійні персонажі, й індивідуальні зовнішні або внутрішні

характеристики коня. Часто нікнейм стає більш розгорнутою, описовою назвою, порівняно з офіційною, хоча відомі й випадки нікнеймів-скорочених варіантів офіційної назви: *Count Fleet* → *The Fleet*, *Seattle Slew* → *The Slew*, *Fusaichi Pegasus* → *Pegasus*.

Отже, нікнейми постають як замітники офіційної назви, часто вони більш відомі загалом як ім'я коня, а не його офіційна назва. Саме тому вони широко представлені в мовленнєвій практиці газетного дискурсу.

Розглянемо докладніше специфіку творення гіпонімів, представлених у спортивному дискурсі. Про вплив вибору назви на всю спортивну кар'єру коня говорять власники у своїх інтерв'ю. Наприклад, президент ферми WinStar Елліотт Уолден розповів журналу «Louisville Courier Journal»: «Ми вважаємо, що [ім'я] важливе. Ми дивимося на це так: якщо цей кінь виграє Кентуккі Дербі, чи буде це ім'я крутим?» [14]. Джастін Заят, генеральний директор компанії Racing and Bloodstock, в інтерв'ю «The Washington Post» зазначає: «Ми намагаємося дати коням імена, які є ходовими та цікавими. Ми промовляємо його і думаємо: “Чи це те ім'я, яке ви хотіли б почути, коли ваш кінь досягне фінішної лінії?”» [7]. Менеджер кінних перегонів Winchell Thoroughbreds Фіске стверджує, що «завжди є шанс, що ім'я справлятиме враження ще довго після того, як кінь закінчить спортивну кар'єру» [10].

Розгляд гіпонімів насамперед як фактів мовлення підтверджують й окремі застереження, прописані в офіційних правилах іменування. Зокрема, недопустимо використовувати числа в номінації, адже це «ускладнить життя коментатора». Крім цього, власні назви, запозичені з інших мов, повинні бути перекладені. Наприклад, через однаковість вимови заборонено використання гіпоніма *Black Night*, якщо в активному вжитку вже є ім'я *Black Knight*.

Отже, зазвичай офіційні гіпоніми створюють одразу з думкою про те, що їх буде озвучувати коментатор, яке враження вони справлятимуть та як вплинуть на публіку. Загальновідомо, що деякі глядачі й учасники скакових перегонів роблять ставку на коней, зважаючи на їхні імена.

Розраховуючи на те, що ім'я коня буде неодноразово озвучене коментатором кінних змагань, власники нерідко добирають оніми так, щоб під час включення їх у текст виникав гумористичний ефект, що сприятиме кращому запам'ятовуванню. Часто коням дають складні для вимови імена, що теж приверне увагу публіки. Нові незвичні гіпоніми виконують атрактивну функцію – сприяють приверненню уваги, пробудженню інтересу або просто слугують засобом розваги широкої аудиторії. Прикладами можуть бути такі гіпоніми, як *Suddenbreakingnews*, *Another Horse*, *Arrrrrrrrrrrrrrrrr*, *Badly*.

Кінь з ім'ям Arrrrrrrrrrrrrrrr не став би всесвітньо відомим, якби не виграв перегони з коментуванням Тома Дуркіна, який додав до вимови піратський акцент, завдяки чому назва коня увійшла в історію як одна з найсмішніших для всіх часів: «*And on the far outside here comes.. .ARRRRR. At the top of the stretch coming into the final furlong now. In between horses, Crafty CJ with a narrow lead. ARRRRR continues to fight on, on the outside. It's Goodtobeking and Blazing Bhuda, and further back it's Little Wise Guy. They're coming down to the finish, and it's... ARRRRR...ARRRRRRRR.....ARRRRRRRRRRRRRRRR!*» (Saratoga Racecourse on July 28, 2008) [8].

Ще одним усесвітньо відомим гіпонімом є назва *Yakahickamickadola*, утворена шляхом хаотичного нагромадження складів, яку коментатор не зміг вдало вимовити жодного разу: «*And Hicka-mocka-rocka-docka-lola... And then it's Dicka-hocka-mocka-rocka-dola... And the trailer is Dola-rola-rola-rocka-docka-mola-hola*» (Hialeah Park Race Track) [13].

Яскравим прикладом уживання незвичних та креативних гіпонімів став випадковий двобій за першість на останніх 200 ярдах до фінішу двох коней з іменами *Mywifensevrything* та *Thewifedoesntknow*. Це стало настільки незабутньою подією в кінному світі, що відео скачок показували на центральному каналі в популярній програмі «Today Show». Ось як це звучало з вуст коментатора: «*My Wife Knows Everything! Center of*

the track! The Wife Doesn't Know! Into the final furlong! My Wife Knows Everything! The Wife Doesn't Know! They're one-two – of course they are! My Wife Knows Everything in front. To the outside, The Wife Doesn't Know! My Wife Knows Everything! The Wife Doesn't Know! My Wife Knows Everything! More than the Wife Doesn't Know! Woah! Yeah!» [8]. Відео перегонів набрало мільйони переглядів по всьому світу, а фраза *My Wife Knows Everything The Wife Doesn't Know* увійшла в англійську мову як скоромовка.

Не менш креативними та самобутніми є гіпоніми *Fiftyshadesofhay*, *Cigar*, *Ha Ha Ha* чи *Doremifasollatido* – назва, яку коментатор наспівував замість швидкої вимови.

Бувають і більш резонансні випадки, які назавжди стають частиною історії кінного спорту, для них характерний безкомпромісний «відступ від правил». Наведені нижче приклади створюють не лише гумористичний ефект у мовленнєвому потоці через незвичайну гру слів, а і їх можна розцінювати як вульгарні: «*Julien Leparoux gets Harass going on the outside*» чи «*Here comes Harass!*» (Harass = Her Ass – у вимові); «*And here comes Hoof Hearted*» (Hoof Hearted = Who Farted) [8].

Значну частину гіпонімів утворено шляхом «вихоплення» актуальних політичних та соціальних явищ і подій та уособлення їх у номінаційній одиниці. Наприклад, у 2013 році під час першої реєстраційної перевірки гіпонім *Gay Marriage* був заборонений, натомість пізніше, коли питання легалізації одностатевих шлюбів набуло активного обговорення, а Британська асоціація кінного спорту зіткнулася з негативною реакцією суспільства, назву відразу дозволили зареєструвати.

Іншим яскравим прикладом є гіпонім *Covfefe* – слово, що стало мемом через помилку Д. Трампа в опублікованому ним твіті «*Despite the constant negative press covfefe*», де президент хотів щось сказати про негативне висвітлення в пресі («press coverage»). Коментатор згадав про історію виникнення цього імені внаслідок вдалого обігрування перемоги коня на скачках: «*And Covfefe has trumped the competition*» [8]. Отже, гіпоніми часто є віддзеркаленням суспільних і політичних подій у країні, носіями інформації про сучасний стан суспільства.

Наведені вище приклади доводять, що в газетному та спортивному дискурсах не прийнятні штучні умови функціонування гіпонімів як офіційних назв, закріплених лише на письмі в реєстрових списках. Вони утворюють, передбачаючи подальше включення їх у газетний текст або в мовлення спортивного коментатора. Цим і зумовлене активне використання гри слів, звуконаслідування та інших стилістичних прийомів.

Щодо англomовних гіпонімів, то вони вживані не тільки в усному побутовому мовленні, подібно до інших зоонімів, а офіційна сфера їхнього використання має свої специфічні особливості, зумовлені сукупністю екстралінгвальних чинників та широким представленням офіційних назв і їхніх варіантів у газетному та спортивному дискурсах як видах писемного й усного мовлення. Передбачають, що обрана назва буде відображати не лише зовнішній вигляд та «особистості» коня, але й добре звучатиме, коли її вимовлятимуть через гучномовці по всій країні. Ця особливість виявлена під час творення гіпонімів, «налаштованих» і формою, і змістом на активне функціонування в усному мовленні.

Перспективним напрямом подальшого дослідження вважаємо аналіз особливостей функціонування в мовленні неофіційних гіпонімів.

Список використаних джерел

1. Аркушин Г. Словотвір зоонімів північно-західної України. Режим доступу : https://typolohia.at.ua/index/arkushin_grigorij_slovotvir_zoonimiv_pivnichno_zakhidnoji_ukrajini/0-202.
2. Бондалетов В. Русская ономастика : учебное пособие. Москва : Просвещение, 1983. 224 с.
3. Ильченко В. Експресія власних назв як засіб публіцистики : автореф. дис. ...канд. філол. наук : спец. 10.01.08. Київ, 2003. 20 с.
4. Лингвистический энциклопедический словарь / гл. ред. В. Н. Ярцева. Москва : Советская энциклопедия, 1990. С. 136–137.
5. Суперанская А. Общая теория имени собственного. Мјсрдф : Наука, 1973. 365 с.

6. Сюсько М. З народного джерела: карпатоукраїнський зоонімікон у контексті інших слов'янських (і неслов'янських) мов. Ужгород : Гражда, 2011. 270 с.
7. Bogage J. Justify? Solomini? How the Kentucky Derby horses get their names. Режим доступу : https://www.washingtonpost.com/news/early-lead/wp/2018/05/02/justify-solomini-how-the-kentucky-derby-horses-get-their-names/?noredirect=on&utm_term=.858c7925cd96.
8. Champagne A. 25 Best Racehorse Names of All Time. Режим доступу : <https://www.stadiumtalk.com/s/best-racehorse-names-be7b8ad6b49a42df>.
9. Covfefe Trumps the Competition at Churchill Downs. Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=-rLIA-uhXXQ>.
10. Frakes J. How every horse in the 2018 Kentucky Derby got its name. Louisville Courier Journal. Режим доступу : <https://www.courier-journal.com/story/sports/horses/triple/derby/2018/05/02/kentucky-derby-2018-horse-names/571074002/>.
11. How Does a Racehorse Get Its Name? Режим доступу : <https://www.nbcwashington.com/news/sports/Triple-Crown-How-to-Name-Your-Racehorse-481276101.html>.
12. Posnanski J. Legend of Big Red. Режим доступу : <https://sportsworld.nbcsports.com/man-o-war-greatest-horse-in-history/>.
13. Tom Durkin [Електронний ресурс]. / Режим доступу: https://wikimili.com/en/Tom_Durkin.
14. What's your favorite Kentucky Derby horse name? [Електронний ресурс]. / Режим доступу: <https://www.americannamesociety.org/whats-your-favorite-kentucky-derby-horse-name/>.

References

1. Arkushyn G. L. Slovtvir zoonimiv pivnichno-zaxidnoyi Ukrayiny. Available at : https://typolohia.at.ua/index/arkushyn_grigorij_slovtvir_zoonimiv_pivnichno_zakhidnoji_ukrajini/0-202 (in Ukr.).
2. Bondaletov, V. (1983). Russkaja onomastika [Russian onomastics]. Moskva : Prosveshchenie, 224 (in Russ.).
3. Il'chenko, V. (2003). Ekspresiya vlasny'x nazv yak zasib publicy'sty'ky' [The expression of proper names as a means of journalism]. Kyiv, 20 (in Ukr.).
4. Jarceva, V. N. (1990). Lingvisticheskii entsiklopedicheskii slovar [Linguistic encyclopedic dictionary]. Moskva : Soviet encyclopedia, 136–137 (in Russ.).
5. Superanskaja, A. (1973). Obshhaja teoriya imeni sobstvennogo [General theory of proper names]. Moskva : Nauka, 365 (in Russ.).
6. Syus'ko, M. (2011). Z narodnoho dzherela: karpatoukrainskyi zoonimikon u konteksti inshykh slov'ianskyykh (i neslov'ianskyykh) mov [From the national source: carpatho-ukrainian zoonimicon in the context of other Slavic (and Non-slavic) languages]. Uzhhorod : Hrazhda, 270 (in Ukr.).
7. Bogage J. Justify? Solomini? How the Kentucky Derby horses get their names. Available at : https://www.washingtonpost.com/news/early-lead/wp/2018/05/02/justify-solomini-how-the-kentucky-derby-horses-get-their-names/?noredirect=on&utm_term=.858c7925cd96.
8. Champagne A. 25 best racehorse names of all time. Available at : <https://www.stadiumtalk.com/s/best-racehorse-names-be7b8ad6b49a42df>.
9. Covfefe trumps the competition at churchill downs. Available at : <https://www.youtube.com/watch?v=-rLIA-uhXXQ>.
10. Frakes J. How every horse in the 2018 Kentucky Derby got its name. Louisville Courier Journal. Available at : <https://www.courier-journal.com/story/sports/horses/triple/derby/2018/05/02/kentucky-derby-2018-horse-names/571074002/>.
11. How does a racehorse get its name? Available at : <https://www.nbcwashington.com/news/sports/Triple-Crown-How-to-Name-Your-Racehorse-481276101.html>.
12. Posnanski J. Legend of Big Red. Available at : <https://sportsworld.nbcsports.com/man-o-war-greatest-horse-in-history/> (In Engl.).
13. Tom Durkin. Available at: https://wikimili.com/en/Tom_Durkin (In Engl.).
14. What's your favorite Kentucky Derby horse name? Available at : <https://www.americannamesociety.org/whats-your-favorite-kentucky-derby-horse-name/>.

N. M. ALEKSEEVA. ENGLISH HYPONYMS IN SPEECH

Summary. Introduction. Nowadays the specificity of onyms in speech is one of the most interesting and, at the same time, complex issues of modern onomastic research. The importance of the study is determined by the need for a comprehensive analysis of the functioning of official hipponyms in written and spoken language.

The **object** of the research are the official horse names in English. The **subject** of the investigation are the peculiarities of the functioning of hipponyms in the written and oral speech. The **purpose** of this article is to analyse the peculiarities of the hipponyms in oral (sports discourse) and written (newspaper discourse) speech. The **research material** was selected from the English media, including electronic

magazines and commercial websites, devoted to the events of the equestrian world, as well as from the horse racing sport commentaries, taken from «YouTube». Such **methods** of the investigation as descriptive and functional were used in the research.

Results. The choice of newspaper and sports discourses as the main centers for the functioning of official hipponyms in written and spoken language, respectively, derives from the fact that horse names are used more often by journalists in informational and analytical articles and by commentators directly during the horse race. As a result of the analysis of newspaper articles, we established the main feature of the official hipponyms in the newspaper discourse: in order to influence the reader the substitution of the official name with the nickname is made. Thus, nickname serves as a substitute for the official horse name and is often more commonly known to the public as the name of a horse, than its official name. That's why nicknames are widely represented in the speech practice of newspaper discourse. It is also expected that the horse name will not only conform to the horse's appearance and personality, but will also sound good when spoken out by the announcer at the competition. Because of this, the owners try to be creative in forming the name, taking into account further active functioning of the names in oral speech. Thus, the principle of deviating from language norms is often used in creation of a horse name.

Key words: hipponym, official hipponym, newspaper discourse, sports discourse, nickname.

Надійшла до редакції 18.04.19

Прийнято до друку 18.05.19